

Kronikk

Eitt spennandi ár fyri vinnuna

FYRI VINNUNA VERÐUR 2014 EITT SPENNANDI ÁR Á NÓGVUM ØKJUM. EITT NÚ OLJUVINNU, FYRI GRØNA ORKU, LÍVFEINGISBÚSKAPIN OG SKAPANDI VINNUR

Johan Dahl, landsstýrismaður í vinnumálum

2014 fer Statoil at bora tveir leitibrunnar í føroyskum øki, og talan verður um størstu einstøku verkætlan og íløgu í føroyskari vinnusøgu. Hendan verkætlan kemur at hava við sær nógv virksemi í Føroyum. Ein leyslig meting er, at tað fara at koma 2-300 milliónir krónur inn í føroyska búskapin, millum annað tí føroysk vinna fer at veita vørur og tænastrur til stóru oljufeløgini í sambandi við hesar leitingar. So hóast olja enn ikki er funnin í rakstrardyggum nøgðum, kastar leitivirksemið munandi av sær til føroyska samfelagið. Spírandi føroyska fráländavinnan hevur eisini notið gott av hesum og hevur nú ment seg til eina vinnu, sum bæði stendur seg í altjóða kapping og kastar munandi av sær til føroyska samfelagið.

MINNI HEFT AV OLJUNI

Vindmyllulundin í Húsahaga fer at trifalda vindorkuna á føroyska el-kervinum, og væntandi fer vindorkan at standa fyri umleið 23% av føroysku elorkuni, tá lundin verður tikin í nýtslu.

ALING

Dugnaskapur hjá føroyskum alarum og regluverk í heimsklassa hevur viðvirka til, at føroyska alivinnan hevur ment seg til at vera ein av berandi vinnunum í Føroyum. Royndir verða nú gjørdar at ala á streymhørðum ali-økjum, umframt at arbeitt verður við at koma út á opið havi við ringunum. Um hetta eydnast, sum eg vænti og vóni, so eru útlitini sera bjørt fyri vinnuna komandi tíðum.

SKAPANDI VINNUR VAKSA

Eg vænti at skapandi vinnur, eitt nú tónleikur, móti, filmur, matlist og so framvergis, fara í nógv størri mun at gera seg galdandi í ár.

Talið av føroyingum, sum megna at liva av síni skapandi list og sum sláa ígjøgnum uttanlanda, tykist mennast í hvørjum. Tað krevur nógv av teimum kreativu fólkunum at gera vart við seg úti í heimi. Tí er tað sera jaligt, at eisini privat handilslig tiltøk siggjast, sum hava til endamál at pallseta føroyskan tónleik og aðra skapandi list uttanlanda, eitt nú Friggfestivalurin í Keyptmannahavn í mai.

ÍVERKSETAN

Granskarasetrið skapar bestu karmar fyri granskingargrundaðar íverksetarar.

Íverksetararhúsið hevur start-up kring um í landinum, og nú eisini innan serstøk satsingarøki, seinast kreativar vinnur.

Nakrar kommunur taka av álvara upp á seg at draga íverksetarar til sín, umframt bjóða íverksetarum og verandi vinnuvirkjum karmar, har møguleiki er fyri samvirkni millum fyrirtøkur. Tað kann væl henda, at eisini aðrar kommun-ur siggja møguleikarnar í at stimbra undir nýtt virksemi í sínum øki.

SATSINGARØKI

Oljuleitingar hava nógv at siga fyri føroyska samfelagið, og tí hevur tað stóran týðning, at oljufeløgini hava áhaldandi leitivirksemi. Til tess krevst eitt miðvíst arbeiði frá føroysku myndugleikunum, bæði í mun til at fyrireika jarðfrøðiligt tilfar og við miðvisari marknaðarføring skapa áhuga hjá oljufeløgnum fyri føroyska landgrunninum.

Føroyar hava eitt stórt potentiali sum ferðafólkaland. Fortreytin fyri at økja um talið av ferðandi til Føroya er, at fólk kenna til landið og tær upplivingar, sum eru at fáa her. Tí er neyðugt við eini effektivari og hollari marknaðarføring av Føroyum.

Landsstýrið hevur valt at satsa meira miðvíst fyri at skapa vøkstur innan ferðavinnuna í Føroyum. Ferðavinnan hevur seinastu tíðina fingið munandi betri fortreytir fyri at røkka málunum um vøkstur. Játtanin til Ferðaráðið er tvífaldað og er nú 16,7 milliónir krónur, ferðavinnuhagtøl verða nú aftur framleidd á Hagstovuni og er ætlanin í næstum eisini at broyta bygnaðin á Ferðaráðnum. Visit Faroe Islands (Ferðaráðið) hevur gjørt eina nýggja strategi, nýggja visjón og eitt nýtt brand fyri Føroyar, sum tað verður arbeitt miðvíst eftir.

Málið er at ferðavinnan í Føroyum skal tvífoldast og geva minst eina milliard krónur í umsetningi í 2020. Mett verður at innkomandi ferðavinnan í dag skapar uml. 400-500 ársverk. Mett verður vanliga, at ein millión krónur í eyka ferðavinnuumsetningi skapar 1,5 arbeiðspláss innan ferðavinnuna. Rökka vit málinum um at hava ein umsetning á eina milliard krónur í 2020, merkir hetta sostatt umleið 750 nýggj arbeiðspláss innan ferðavinnuna.

Við nýggju fortreytunum, sum Visit Faroe Islands hevur fingið at arbeiða undir, og tá hugsað verður um potentialið, sum Føroyar

hava sum ferðavinnuland, verður hetta ikki mett at vera eitt órealistiskt mál at røkka.

KREATIVAR VINNUR

Skapandi vinnurnar gerast alt sjónligari í Føroyum. Enn vita vit tó ikki, hvussu stórus búskaparligi týðningurin er, og vit kenna ikki potentialið. Meira enn helvtin av játtanini hjá Vinnuframa er farin til skapandi vinnur. Tað visir okkum, at hetta eru vinnur, sum hava serliga stóran áhuga millum íverksetarar, sum siggja heimin sum sín marknað.

Breið semja er eisini um, at vit eiga at taka ítøkilig stig fyri at menna skapandi vinnur, sum politiskt ofta detta niðurímillum. Oftast, tí tær ikki eru eintýðug vinna ella mentan, men bæði. Besta dømi er helst filmsvinnan. Í filmsframleiðslu renna allar listagreinar saman, umframt hópin av øðrum avleiddum virksemi. Filmur skapar tí stórt búskaparligt og mentanarligt virksemi, hóast framleiðslan sjálv, filmurin, sjáldan er nakað gullnám.

VINNUGRANSKING OG ÍVERKSETAN

Samstarvið í granskarasetrinum iNOVA er rættiliga komið í gongd. Og nú ræður um at varðveita fokus á granskingartengdari vinnumenning. Tað er umráðandi, at vit framhaldið hava stórt fokus á granskingartengda vinnumenning.

Ein stór satsing er føroyska luttøkan í ES-granskingarsamstarvinum Horizon 2020, sum skapar nógvar nýggjar spennandi møguleikar fyri føroyskar fyrirtøkur. Bæði tær granskingartungu, men eisini aðrar smáar og miðalstórar fyrirtøkur (SME), sum eru serliga høgt raðfestar í nýggju rammuskránni. Karmarnir fyri íverksetarar verða bøttar. Tað skal bera til at stovna íverksetarafeløg, har bara ein króna er í stovnsfæi. Tað verður gjørt aðrastaðni

ELEKTRIFICERING

Útbyggingin av varandi orkuframleiðsluni ger tað eisini enn meira átrokandi at vit skjótast gjørligt fáa sett gongd á eina elektrifisering – tað er ein umlegging frá olju til elorku. Um nakað veruliga skal henda í so máta, er neyðugt við politiskum átøkum, ið flyta brúkararnar yvir til grøna orkutøkni. Tað kann millum annað vera til upphiting av húsum og til flutning. Føroyar kunnu enn gerast fyrsta landið, sum hevur eitt landsfevnandi net av løðistøðum til el-bilar. Men skulu vit lata okkum í føraratroyggjuna, so krevur tað ein veruligan vilja frá øllum áhugapørtum.

LÍVFEINGISBÚSKAPUR

Lívfeingisbúskapur er høvuðssatsingarøkið í norðurlenska samstarvinum undir íslenska formannskapinum í Norðurlandaráðnum í 2014. Hetta passur sum fótur í hosu hjá okkum, sum burturav liva av tí, sum náttúran gevur.

Vit eiga at brúka høvið til at knýta øll tey sambond, sum vit kunna, og til at seta gongd á menning á fleiri vinnuligum økjum.

Vit skulu menna matvinnur. Granskarasetrið iNOVA hevur ein royndarkøk, ið er ætlaður at menna nýggjar matvørur, og kann eisini seta gongd á hjá matíverksetarum.

Vit skulu vaksa um alivinnu. Og vit skulu fáa meira burtur úr livandi tilfeinginum. Brúka alt av fiskinum, og bara framleiða bestu góðsku.

STØRSTU AVBJÓÐINGAR Í 2014

FÓLK TIL VINNUNA

Ein týðandi avbjóðing fyri stórar partar av vinnuna er tørvurin á kvalifiseraðari arbeiðsmegi. Tí arbeiðir Vinnumálaráðið í lötuni við at endurskoða lóggávuna, so at vit kunnu hava eina meira smidliga skipan, sum loyvir vælútbúnum arbeiðsfólki inn í landið, tá tørvur er. Hetta vil vera við til at økja um virksemið og skapa búskaparvøkstur.

FÓLKAVØKSTUR YVIRHØVUR

Størsta avbjóðingin yvirhøvir er framvegis at fáa útisetar at koma heimaftur. Eisini mugu vit eggja útlendingum at búseta seg í Føroyum. Satsingarøkini, ið eru lýst aðrastaðni á hesari síðuni, skulu skapa møguleikar fyri nýggjum stórvum, umframt at fólk sjálvi kunnu skapa sær vinnur, eisini á økjum sum vit als ikki hava hugsað um.

ATGONGD TIL KAPITAL

Fyri vøkstur í vinnuni er altavgerandi at fáa atgongd til vakstrarfigging.